

Itsasoaren atea

Antton Errekalde



Pasaiako portuaren birmoldaketa eta inguru-
nearen birgaitzeari buruzko egitasmo ugari
dira aspaldi honetan. Horien artean dago
Pasaiako badiako Masterplan izeneko plan zuzen-
daria, KCAP-LKZ-HOZ FONTA arkitektura taldeak
egindakoa, eta bertan bihar etzirako oraingo kaien
eta portu lurren erabilerarako proposamena zehaz-
ten da.

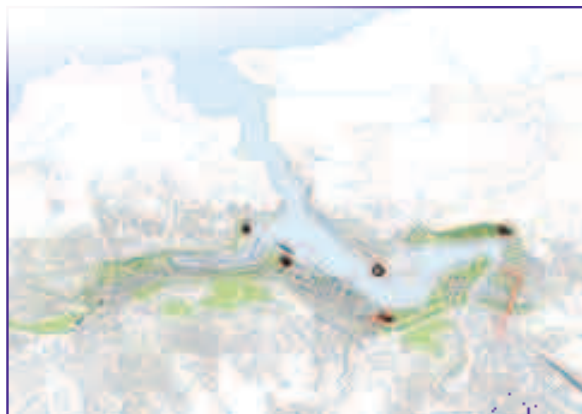
Plan zuzendari horren barruan, Erreenteriako
lurrak diren zatiei buruz egiten diren proposame-
nak jasoko ditugu **Oarso** aldizkariko lan honetan.
Horri ekin aurretik Erreenteriak inguru horretan zer
lur dituen zehaztea ez litzateke txarra izango.



Argazkian ikus daitekeen moduan, Pasaia
Antxo eta Erreenteriaren arteko muga, San Marko
mendiko bideak egiten du, Erreenteriako aldean zen
Ugarte irin fabrika eta hor da egun DIAren saltokia.
Lur eremu horrek XX. mende hasiera arte Ontziola/
Astillero izena zuen, hor izan zelako Basanoagako
ontziola. Egungo erreferentziarekin kokatzeko,
aipatutako saltokia eta Kaputxinoetako biribilgu-
nearen aurreko kai horretatik hasita, moila hori eta
Matxingo lurmuturrerainoko kaiak eta Kaputxinoe-
tako penintsula osoa da Erreenteriako udalerrikoa.
Oartzun ibaiaren gainean portu barruko zubiak
zehazten digu –gutxi gorabehera– Erreenteria eta
Lezoren arteko muga, hortik hegoaldera Altzatebe-
rri lur saila dugu. Lur horietan dira egun errepede

nagusitik portura egin diren sarrerak eta trenbidea-
ren haranzko aldetik eraiki den saihebidet berria
–N-I zena eta egun GI 636 den errepede naga-
sia–. Errepide eta trenbidearen beste aldean eta
ibairaino –Iztieta/Ondartxo aurrean– CAMPSaren
biltegiak hartzen zuen orubea dugu, Alzateberriko
itxiaren beste partea.

Erreenteriako lurrak zehaztu ondoren, goazen
ikustera zer proposatzen duen eremu horietarako
Pasaiako Badiarako Masterplanak. Angel de la Hoz
arkitektoak, egitasmoaren egileetako batek, honela
laburbildu zuen atal hori 2011ko apirilaren 5ean
egindako aurkezpen jardunaldian.



Erreenteriari dagokion lur sailetan Antxoren
kin mugakideak diren eremuak Molinao errekararen
ondoko garapenetan batzen dira. Pasai Antxoren
garapen berrietan, haiekin lotuta.



Hortik eta Kaputxinoetako penintsulari dagokion proposamena horrela laburbildu zuen de la Hoz arkitektoak:

Errenteria – Kaputxinos

La solución a la barrera de la N1

Una agrupación lineal de edificios, además de definir el frente urbano y entrada a Lezo, permite salvar la diferencia de nivel entre la N1 y los muelles. Este borde operacional permite las conexiones peatonales a través de los patios públicos definidos por la ordenación. Bajo estas plataformas se ubica el aparcamiento en semisótano.

La organización de la península entorno a tres edificios

La ordenación propuesta para la península de Kaputxinos dispone de una serie de edificios agrupados entorno a un espacio central. Tres edificios de carácter público estructuran la ordenación caracterizando su autónoma imagen sobre el frente marítimo y sobre el resto de la ordenación. La agrupación queda rodeada de extensos espacios públicos, franqueada por el norte por el paseo.

La potenciación de usos mixtos, negocios e investigación, o la ubicación de un centro de nuevas tecnologías marinas, nos parece un buen destino para la península de Kaputxinos.

Nueva estación de Renfe

La densidad y el desarrollo sostenible en el muelle de Kaputxinos está ligado a su accesibilidad con los medios de transporte público. La nueva estación de RENFE mejorará las condiciones de movilidad, tanto de los visitantes y residentes de los nuevos espacios urbanos, como los residentes de Lezo.



Masterplanaren aurkezpenean ez dugu aurkitu Sorgintxulo auzoaren zein hirigune berrien arteko loturari buruzko aipamenik, baina litekeena da arazoa gurea izatea, Angel de la Hoz arkitektoak aurkeztu zuen txosten laburpena izan baitugu lan honetako oinarri. Aldiz, bere azalpenean nabarmen geratzen da Matxingo lur muturrean –Kaputxinoetako penintsulan– planteatzen diren parte hartze horiek eta Versailles eta Kaputxinoetako gainaren arteko lotura egin beharra eta horrek sortzen dituen arazoak. Errenteriako puntu horretan, mendi oso bat baitago beheko eta goiko parteen artean.

Aipatutako txosten laburtuan ez da Ondartxo –Iztieta auzoen eta egungo portuaren lurra diren Matxingo eremu horien arteko hartu emanik buruzko aipamenik. Ezta geltoki berriari buruz egingandako iragarpenetan ere; aurreikusten den geltokiaren zerbitzu eremua Lezorekin lotzen da, eta ez Errenteriako beheko auzoekin –Ondartxo, Alaberga behekoa–, ezta goikoekin ere –Versalles Kaputxino-gaina–. Hemen ere litekeena da arazoa gurea izatea,

arestian aipatutako laburpena izan dugulako oinarri. Edozein kasutan, Errenteriaren ikuspegitik harreman hori saretzea ezinbestekoa da, hori delako Ondartxo-Iztietaren eta behe Alabergaren –eta oro har Errenteriaren erdialdearen– eta egungo kaien arteko komunikazio naturala. Are gehiago, gainera, gaur egun itxia den komunikazio hori izan zenean urte luzetan Errenteriak izan zuen egurastoki –ibilbide– nagusia.

Ikus dezagun orain zer proposatzen den egun kaien parte den Altxateberri itxiarentzat. Hau da, Lezorekin muga egiten duen eta saihesbide berritik Oiartzun ibaiaren azken zubiraino –portu barruko zubia– zabaltzen den lur eremuarentzat. Masterplanean lur sail hori Lezoko kaien ematen zaien garapenari lotzen zaio. Parte horretan, plan zuzentzaileak marina edo aisialdi portu txiki baten garapena proposatzen du. Marina horren zati bat eta horren ondoko hegoaldeko lurra Errenteriakoak dira. Lur sail horri dagokiona horrela jaso zuten aurkezpeneko txostenean:



Errenterriaren ikuspegitik, aipatzekoa da txostenak, oraingo definizioan –betiere guk ezagutzen dugun neurrian–, ez duela aztertzen CAMPSAko biltegiak hartzen zituen eta egun eraikitzeko prest den lur sailaren eta egungo kaien arteko hartu emanak. Ezin ahaztu, trenbideak eta Errenterriako saihsbideak zatitu arren, lur sail hori bat eta bakarra zela.

Azpiegituren hesi trinko batek isolatzen du egun Errenterriako erdialdea badia eta itsasotik. Pantaila edo hesi baten moduan, trenbideak eta errepideak oztopatzen dute harremana, ibai ertzeko paso estua eta garaiera gutxikoa izan ezik, eta hau bera ere gaur itsua da, irteerarik gabekoa. Bihar etzi, isolamendu hori hautsi egin beharko litzateke, Masterplanean bertan Pasai Antxorentzat aurreikus-

ten den moduan. Errenterriari dagokionez ere zor zaio trenbidearen eta errepidearen muga deuseztatzea edo, bederen saretzea. Ez dakigu geroa nolakoa izango den, egitasmo hauek gauzatuko diren ala Masterplana papelean eta balizko errealitatean geratuko den, baina argi da Errenterriak itsasoarekin izan zuen lotura berreskuratu behar duela. Portu izateko sortu zen hiribildu honi, Errenterriari, itsasoaren atea zabaldu egin behar zaio.



Iztieta-Ondartxotik ikusia, hemen dagoen irudia behin behinekoa da.

Errenterriaren ikuspegitik bihar etziko Pasaiako badiaren erabilerak zor du hartu eman eta komunikazio horiei buruzko hausnarketa eta Errenteria eta badiaren arteko egungo inkomunikazioari irtenbidea ematea. Are gehiago, Iztieta- Ondartxo- Altzateberri eremu guzti hori –eta horrekin Errenteria– badiatik eta itsasotik banatuta, urrun direlako, erdian diren trenbidearen eta errepideen atzean isolaturik.

